

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI
Próbna Matura z OPERONEM

Historia
Poziom rozszerzony

Marzec 2020

W niniejszym schemacie oceniania zadań otwartych są prezentowane przykładowe poprawne odpowiedzi. W tego typu zadaniach należy również uznać odpowiedzi ucznia, jeśli są inaczej sformułowane, ale ich sens jest zgodny z podanym schematem, oraz inne poprawne odpowiedzi w nim nieprzewidziane.

Numer zadania	Poprawne odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Suma punktów
1.	1.1. B	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	1.2. A – Atena B – Nike	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
2.	C Wyjaśnienie: Fasces (różgi liktorskie) – symbol władzy w starożytnej Etrurii i Rzymie. Pęk różg z wetkniętym w nie toporem, narzędzia kary chłosty i śmierci, noszone przez liktorów.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
3.	A. Solon B. Klejstenes C. Drakon	1 pkt – trzy poprawne odpowiedzi 0 pkt – niepełna albo niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
4.	Skutkiem opisywanych zdarzeń było pokonanie Longobardów i utworzenie Państwa Kościelnego na przekazanych papieżowi ziemiach.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
5.	Wydarzenie: traktat w Verdun/podział monarchii Karolingów Rok: 843	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
6.	Rozstrzygnięcie: Nie, opisy nie dotyczą tego samego wydarzenia. Uzasadnienie: Tekst drugi opisuje IV krucjatę (1202–1204), która skończyła się złupieniem Konstantynopola. Pierwszy tekst dotyczy zdobycia Jerozolimy podczas I krucjaty. Teksty są wzajemnie ze sobą sprzeczne, np. w drugim jest mowa o unikaniu walk z Saracenami, a w pierwszym o walkach z nimi.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
7.	7.1. 1. F, 2. F, 3. P	1 pkt – trzy poprawne odpowiedzi 0 pkt – niepełna albo niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	7.2. D	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	

Numer zadania	Poprawne odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Suma punktów
8.	Rozstrzygnięcie: Tak, oba źródła ilustrują to samo zjawisko – handel. Uzasadnienie: Dane w tabeli obrazują wzrost handlu w Gdańsku. Natomiast tekst mówi o tym, że Polska przede wszystkim sprzedawała surowce (w tym zboże). Wzmianka o morzu odnosi się do Gdańska, który jako miasto portowe prowadził handel morski.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
9.	1. F, 2. P, 3. P	1 pkt – trzy poprawne odpowiedzi 0 pkt – niepełna albo niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
10.	Rozstrzygnięcie: Nie, źródła nie odnoszą się do tego samego wydarzenia. Uzasadnienie: Ilustracja przedstawia herb Rzeczypospolitej po unii lubelskiej 1569 r., o czym świadczą herby Korony i Litwy umieszczone w tarczy herbowej. Cytowany dokument to układ w Krewie z 1385 r.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
11.	Nazwa dokumentu: artykuły henrykowskie Stany sejmujące: – król – izba poselska – senat	2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
12.	12.1. B	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	12.2. Argumenty: – Nakład uderzał w monopol na produkcję, który miały cechy; uderzało to też w interesy miast. – Zaangażowanie do pracy osób spoza członków cechu było niekorzystne dla rzemieślników cechowych. Uwaga! Należy uznać także inne poprawne merytorycznie odpowiedzi	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
13.	13.1. C	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	13.2. A	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
14.	Nazwa doktryny: fizjokratyzm Uzasadnienie: Fizjokratyzm był kierunkiem w historii myśli ekonomicznej. Powstał i rozwijał się w latach 1750–1780 we Francji. Uznawał rolnictwo za główną siłę napędową gospodarki. Jego twórcą był właśnie F. Quesnay.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1

Numer zadania	Poprawne odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Suma punktów
15.	15.1. 1. P, 2. F, 3. F	1 pkt – trzy poprawne odpowiedzi 0 pkt – niepełna albo niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	15.2. Kolonie amerykańskie nie powinny się wdawać w konflikty europejskie ze względu na interesy gospodarcze.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
16.	Nazwa instytucji: Towarzystwo do (dla) Ksiąg Elementarnych Uzasadnienie: W 1775 r. utworzono towarzystwo naukowe zajmujące się opracowywaniem i wydawaniem podręczników oraz programów szkolnych. Działało do 1792 r. Strona tytułowa elementarza zawiera datę 1785 r., a więc z okresu działalności towarzystwa.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
17.	17.1. Autor: Jan Matejko Wydarzenie: bitwa pod Grunwaldem	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	17.2. Malarstwo historyczne nawiązywało do ważnych wydarzeń z historii narodu, podtrzymywało go na duchu, pełniło funkcję edukacyjną. Uwaga! Należy uznać także inne poprawne merytorycznie odpowiedzi.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
18.	18.1. Tekst źródłowy nr: 2 Uzasadnienie: Zjednoczenie Niemiec ogłoszono w Wersalu, o czym mówi źródło 2. Konstytucja uchwalona przez parlament frankfurcki nie doprowadziła do zjednoczenia, była jedynie etapem na drodze do zjednoczenia Niemiec.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	18.2. Otto von Bismarck	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
19.	19.1. 1. P, 2. F, 3. F	1 pkt – trzy poprawne odpowiedzi 0 pkt – niepełna albo niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	19.2. Rosjanie w zamian za swoje obietnice liczyli na pomoc Polaków w wojnie z Niemcami (odwoływali się do bitwy pod Grunwaldem).	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
20.	Wydarzenie: powstanie wielkopolskie Rok: 1918	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1
21.	Nazwa: wielki kryzys Państwo: Stany Zjednoczone/USA	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–1

Numer zadania	Poprawne odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Suma punktów
22.	22.1. D	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	22.2. 1. F, 2. P, 3. F	1 pkt – trzy poprawne odpowiedzi 0 pkt – niepełna albo niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
23.	23.1. Rozstrzygnięcie: Nie, plakaty nie odnoszą się do tego samego wydarzenia. Uzasadnienie: Pierwszy plakat dotyczy referendum 3 x tak (1946 r.), co wynika z zamieszczonego na nim tekstu. Drugi plakat odnosi się do wyborów z 1947 roku – także świadczy o tym tekst.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	23.2. Rozstrzygnięcie: Robotników przedstawiono w różny sposób. Uzasadnienie: Na pierwszym plakacie robotnik jest przedstawiony jako ofiara wykorzystywana przez kapitalistę. Na drugim robotnik stanowi siłę, która jest w stanie pokonać klasy posiadające i rozwijać kraj bez ich pomocy.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
24.	24.1. Churchill krytykował polskie władze za nadmierne zajmowanie niemieckich terenów oraz wysiedlanie ludności niemieckiej.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2
	24.2. Zdaniem Churchilla ZSRR obawia się jedynie silnych państw, lekceważy kraje słabe. Dlatego utrzymywanie równowagi sił może skłonić imperium radzieckie do agresji.	1 pkt – poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	
25.	Rozstrzygnięcie: Tekst dotyczy czasu po wydarzeniach grudniowych 1970 r. Uzasadnienie: – W tekście pojawiają się odniesienia do Solidarności, która powstała w 1980 r. – W tekście jest mowa o działalności podziemnej – drukowaniu ulotek, nadawaniu audycji radiowych (wzmianka o częściach do nadajników). Tego typu działalność była prowadzona w latach 80. XX w.	2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź 0 pkt – niepoprawna odpowiedź lub brak odpowiedzi	0–2

Zadanie 26.

Temat 1. Od religii prześladowanej do panującej. Opisz zmiany sytuacji chrześcijan w państwie rzymskim od I do IV w.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom IV 9–12 pkt	Zdający: – wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty; – poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; – poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; – sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III 6–8 pkt	Zdający: – dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; – w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; – przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; – podjął próbę formułowania wniosków.
Poziom II 3–5 pkt	Zdający: – przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu; – podjął próbę uporządkowania podanej faktografii.
Poziom I 1–2 pkt	Zdający: – w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu; – podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; – poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Zdający otrzymuje 0 pkt, jeżeli umieścił w pracy informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu lub praca jest nie na temat.

Temat 2. Scharakteryzuj kulturę średniowiecza. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom IV 9–12 pkt	Zdający: – wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty; – poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; – poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; – trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy (np. podał informacje pochodzące ze źródeł); – sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III 6–8 pkt	Zdający: – dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; – w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; – przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; – podjął próbę formułowania wniosków; – w większości wykorzystał materiał źródłowy.
Poziom II 3–5 pkt	Zdający: – przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu; – podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; – podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych; – podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I 1–2 pkt	Zdający: – w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym; – podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; – poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Zdający otrzymuje 0 pkt, jeżeli umieścił w pracy informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu lub praca jest nie na temat.

Temat 3. Omów skutki wielkich odkryć geograficznych.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom IV 9–12 pkt	Zdający: – wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty; – poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; – poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; – sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III 6–8 pkt	Zdający: – dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, – w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; – przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; – podjął próbę formułowania wniosków.
Poziom II 3–5 pkt	Zdający: – przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu; – podjął próbę uporządkowania podanej faktografii.
Poziom I 1–2 pkt	Zdający: – w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu; – podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; – poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Zdający otrzymuje 0 pkt, jeżeli umieścił w pracy informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu lub praca jest nie na temat.

Temat 4. Hotel Lambert i Towarzystwo Demokratyczne Polskie – dwie koncepcje odzyskania niepodległości. Dokonaj ich charakterystyki.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom IV 9–12 pkt	Zdający: – wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty; – poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; – poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; – sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III 6–8 pkt	Zdający: – dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, – w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; – przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; – podjął próbę formułowania wniosków.
Poziom II 3–5 pkt	Zdający: – przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu; – podjął próbę uporządkowania podanej faktografii.
Poziom I 1–2 pkt	Zdający: – w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu; – podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; – poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Zdający otrzymuje 0 pkt, jeżeli umieścił w pracy informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu lub praca jest nie na temat.

Temat 5. Wyjaśnij przyczyny i przebieg wydarzeń czerwcowych 1976 r. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe.

Poziom	Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów
Poziom IV 9–12 pkt	Zdający: – wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty; – poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; – poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; – trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy (np. podał informacje pochodzące ze źródeł); – sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III 6–8 pkt	Zdający: – dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; – w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; – przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; – podjął próbę formułowania wniosków; – w większości wykorzystał materiał źródłowy.
Poziom II 3–5 pkt	Zdający: – przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu; – podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; – podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych; – podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I 1–2 pkt	Zdający: – w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym; – podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; – poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
0 pkt	Zdający otrzymuje 0 pkt, jeżeli umieścił w pracy informacje świadczące o zupełnym braku zrozumienia omawianego tematu lub praca jest nie na temat.